

## La formació del psicoterapeuta psicoanalític

Víctor Cabré

*El tema de la formació és un punt clau en el desenvolupament de l'especialització en psicoteràpia. La Federación Española de Asociaciones de Psicoterapeutas (FEAP), emmarcada pel seu homòleg en l'àmbit europeu (EAP), des de la seva constitució l'any 1992, s'ocupa de proporcionar directrius amb l'esforç perquè es reguli, al nostre país, l'activitat d'aquesta especialitat que reuneix tants professionals, amb tan diverses formacions i amb una extensa multiplicitat de tècniques i de camps d'aplicació.*

*La revisió dels criteris d'aquest organisme servirà com a base per desenvolupar què hi ha de comú i què hi ha d'específic quan parlem de formació especialitzada en psicoteràpia psicoanalítica. Una formació que se sustenta, sòlidament, en un trípod de format per un primer bloc de coneixements teòrics i tècnics; un segon bloc d'experiència clínica aplicada amb la seva corresponent supervisió, i un darrer bloc integrat per l'experiència d'un tractament didàctic personal del terapeuta en formació.*

### Introducció

Abans de tractar el tema de la formació en psicoteràpia, crec que pot ser útil delimitar el concepte de **funció psicoterapèutica**. Aquesta funció és absolutament necessària en tot treballador de la salut mental. Forma part dels requisits necessaris per fer una psicoteràpia, malgrat que no és d'utilització exclusiva en aquest marc de treball, però sí que és una funció que s'ha de tenir en compte en qualsevol psicoterapeuta. Aquesta funció inclou, entre d'altres, la capacitat de contenció de les pròpies emocions i les del pacient, la capacitat per diferenciar ambdues, la capacitat d'escoltar i de comprendre, d'establir i mantenir l'aliança terapèutica i, òbviament, la capacitat d'empatia. Per tant, és una funció que hauria d'estar pre-

sent en qualsevol tipus d'intervenció, fins i tot quan aquesta no té el nivell de sistematització de la psicoteràpia, com passa amb les entrevistes de seguiment, de control, de contenció, etc.

D'altra banda, quan ens referim estrictament a la **psicoteràpia**, convindrà delimitar alguns eixos relacionats amb els seus objectius, amb els procediments i amb la formació dels professionals que l'apliquen. La FEAP defineix la psicoteràpia com un "tractament científic, de naturalesa psicològica que, a partir de manifestacions psíquiques o físiques del malestar humà, promou la consecució de canvis o modificacions en el comportament, la salut física o psíquica, la integració de la identitat psicològica i el benestar de les persones o grups, com la parella o la família" (Estatuts, Títol I, Article 6, 2001). En la mateixa línia, Bofill i Tizón la defineixen com "l'aplicació metòdica de tècniques i de procediments psicològics en el tractament dels trastorns mentals o conflictes psicològics" (Bofill, P. y Tizón, J.L., 1994).

He volgut recordar aquesta diferència conceptual entre el que és psicoteràpia i el que no ho és, ja que una bona part de les intervencions que duu a terme el professional de la psicologia són psicoterapèutiques, però no són, necessàriament, aplicacions sistemàtiques i metòdiques de la tècnica, i, per tant, no són considerades psicoteràpies. Òbviament, algunes característiques de la formació diferiran depenent de les modalitats a les quals ens estem referint.

## La formació en psicoteràpia

En parlar de la situació actual de la formació en psicoteràpia psicoanalítica, faré referència, és clar, a una notable quantitat d'elements que són comuns als processos de formació amb altres modalitats i orientacions psicoterapèutiques, així com alguns elements diferencials que són propis i específics de la disciplina.

També hem de tenir en compte el context actual de la professió en què es plantegen importants transformacions pel que fa a la classificació i a l'ordenació de les professions sanitàries i, consegüentment, dels diferents programes de formació que condueixen a aquestes professions, tant en l'àmbit general com en l'especialitzat. No podem perdre de vista, per tant, els diferents àmbits en els quals s'està debatent aquest tema amb intensitat: àmbits universitaris i no universitaris; facultats, instituts universitaris, centres de formació i associacions; àmbits privats i àmbits públics; col·legis professionals i administracions.

En el dia d'avui, la titulació de psicoterapeuta no és "oficial" (en el sentit que no està regulada per cap decret del *Ministerio*), tot i que que l'activitat psicoterapèutica sí que està inclosa en les competències pròpies dels títols d'especialista en psicologia clínica i en psiquiatria, com veurem més endavant. Aquest fet ha comportat, i comporta, que un bon nombre d'associacions, universitats i altres institucions formatives ofereixin programes d'especialització en psicoteràpia, amb títols propis d'una universitat o no, però majoritàriament seguint les directrius proposades per la FEAP, i, en conseqüència, oferint una certificació amb clares possibilitats de ser reconeguda a tot l'Estat i en un bon nombre de països europeus.

En aquest punt serà útil recordar els requisits necessaris per a la formació en

psicoteràpia i l'acreditació com a psicoterapeuta, amb caràcter general i per a totes les orientacions psicoterapèutiques, detallats als Estatuts de la FEAP:

- Tres anys de formació postgraduada, a temps parcial, amb un mínim de 600 hores que inclouen diversos continguts teòrics i tècnics.
- Un mínim de dos anys de pràctica professional psicoterapèutica supervisada.
- Un mínim de sis mesos d'activitats pràctiques en entorns públics o privats de salut mental que permetin una experiència àmplia de psicopatologia general amb la població assistida i amb diferents professionals.
- Un mínim de 50 hores de formació que permetin als estudiants manejar adequadament la seva implicació personal en el procés de la psicoteràpia.
- Cada cecció de la FEAP pot elaborar criteris complementaris.

Es pot veure, doncs, que l'adquisició de coneixements teòrics i tècnics és important, però no és suficient per a l'exercici professional de la psicoteràpia. Els cursos especialitzats, seminaris i estudi personal s'han de complementar amb un imprescindible període de pràctica supervisada i el desenvolupament d'actituds i d'habilitats. L'autoconeixement i desenvolupament personal és un element clau en el procés de formació, no solament per al benefici propi, sinó també per a una millor intervenció amb el pacient. En aquesta línia, un gran nombre d'autors i associacions coincideixen amb els principals eixos que resumeixen les exigències mínimes que tot psicoterapeuta hauria de complir (Àvila y Poch, 1994):

- L'adquisició d'una formació especialitzada, d'acord amb les aportacions teòriques i tecnològiques de cada enfocament.
- La reconsideració de processos de la persona com a terapeuta (coneixement de si mateix), com a mínim fins al mateix nivell d'exigència que es posa en joc en els tractaments que ell aplica.
- Un període raonablement extens de pràctica supervisada per un terapeuta amb un nivell d'experiència superior al del terapeuta que s'inicia. [...] La supervisió no solament té una finalitat tècnica, sinó també de solució dels problemes deontològics que es plantegin.
- La continuació de la formació teoriclínica, mitjançant qualsevol tipus d'activitats de reciclatge, amb les quals el terapeuta es posa al dia dels nous coneixements assolits en la seva àrea d'especialitat i en les afins.
- Un compromís amb la investigació clínica, que com a mínim es tradueixi en el seguiment sistemàtic dels casos atesos.

Abans he comentat que l'activitat psicoterapèutica es té en compte dins els objectius formatius de l'especialitat en psicologia clínica, i ara voldria fer algunes consideracions pel que fa al cas. La incorporació dels psicòlegs clínics al sistema sanitari públic és progressiva i aconsegueix el punt àlgid amb la Llei General de Sanitat (14/86 del 25 d'abril). El reconeixement oficial té com a darrera expressió la creació del programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica (PIR) el

1993 i la publicació del Reial Decret 2490/98 de l'especialitat de Psicologia Clínica publicat al BOE el 2 de desembre de 1998.

En el Programa de formació en Psicologia Clínica elaborat per la Comissió Nacional de l'Especialitat (aprovat pel *Ministerio de Educación y Ciencia* el 1996) es proposa una formació de tres anys de durada amb tres objectius bàsics:

- A) Capacitar els psicòlegs clínics en formació per al desenvolupament de la seva professió, des d'una perspectiva d'atenció integral, que cobreixi els nivells de promoció, de prevenció, d'assistència i de rehabilitació.
- B) Capacitar els psicòlegs clínics en formació per a l'aplicació de les tasques d'avaluació, d'intervenció i de tractaments psicològics.
- C) Capacitar els psicòlegs clínics en formació per a l'exercici interdisciplinari que una concepció multidimensional del subjecte i de la salut requereix.

Entre les habilitats que s'han d'haver assolit al final del període formatiu se cita textualment l'"elaboració, l'aplicació i l'avaluació de programes d'intervenció" amb diversos tipus de pacients i situacions psicopatològiques. En l'apartat dels continguts teòrics s'especifica més clarament "tractaments psicològics i tècniques d'intervenció a diferents àmbits" i "psicoteràpia: nocions fonamentals sobre diferents models". En termes semblants s'expressa el programa, elaborat bastants anys abans, per a la formació d'especialistes en psiquiatria.

Podem observar que en els continguts teòrics s'utilitza més directament el concepte de **psicoteràpia** i de **models de psicoteràpia**, mentre que en la part pràctica de la formació es tendeix a utilitzar el concepte més ampli i inespecífic de **tractament** o **intervenció**. Com que el desenvolupament dels programes de l'especialitat és una competència força assumida per les diferents administracions autonòmiques, és interessant consultar el document elaborat pel Consell Català d'Especialitats en Ciències de la Salut (CCECS), aprovat el 2001. En l'apartat concret del **Tractament** especifica, com a capacitats que ha d'assolir l'especialista en la seva formació, "aplicar les tècniques psicoterapèutiques que han demostrat major eficàcia" i cita vuit modalitats de les més usades entre els professionals.

Des del meu punt de vista, crec que en totes aquestes formacions oficials es preveu la necessitat d'assolir uns coneixements teòrics, i tal vegada fins i tot tècnics, de la psicoteràpia, però, atès el gran nombre d'objectius que es proposa i el temps limitat en què s'han de realitzar, no es pot pretendre una veritable formació de psicoterapeuta en cap de les orientacions psicològiques actuals, i queda en un cert aprofundiment general a les tècniques d'intervenció i suposa un pas més del que ja s'ha iniciat a la llicenciatura.

### La formació en psicoteràpies psicoanalítiques

Amb el títol d'aquest apartat vull cridar l'atenció sobre la pluralitat de les psicoteràpies psicoanalítiques i les seves respectives formacions. Tot i que no ho desenvoluparé amb detall, no podem perdre de vista que s'han de tenir en comp-

te elements diferencials importants si parlem de psicoteràpia psicoanalítica de llarga durada, de psicoteràpia breu psicoanalítica, focal, a temps limitat, de grup, de parella, de família, de l'infant, mitjançant el joc o la dramatització.

Malgrat tot, hi ha uns elements que podem considerar comuns i que són els que exposo amb la idea d'un tríode sobre el que se sosté la formació, amb variacions, de les diferents modalitats.

El primer bloc, el de la **formació teòrica i tècnica**, és important que estigui impartit per professionals de la psicoteràpia, no solament de la docència. Seria desitjable que aquesta condició s'apliqués a qualsevol formació postgraduada, perquè moltes vegades detectem el divorci entre la teoria i la pràctica en aquest punt. Alguns autors han estudiat amb profunditat aquesta desconexió entre la formació acadèmica i la pràctica professional, i no solament en la llicenciatura, sinó també en els estudis de postgrau (De la Fuente, 2003; Bricall, 2000). S'intenta solucionar amb la progressiva millora dels pràcticums de psicologia que busquen formes perquè l'estudiant integri el coneixement acadèmic i l'aplicat, però sense arribar a la situació que viuen els estudiants de medicina, que es formen, des d'un inici, en contextos professionals, en contacte directe i quotidià amb professionals de la medicina i amb un sistema de pràctiques que no es redueix a un nombre limitat d'hores durant un curs. Considero que la durada d'aquest bloc ha d'estar al voltant dels quatre anys, a temps parcial, començant amb la formació postgraduada en psicopatologia i diagnòstic, i continuant amb la més específica de teoria i tècnica de la psicoteràpia.

L'experiència **pràctica aplicada** és un bloc especialment important. Partim d'un primer nivell en què el terapeuta es forma en l'àmbit de la psicopatologia i del diagnòstic, integrant la visió fenomenològica amb la psicoanalítica, tenint com a marc general una concepció biopsicosocial de la persona. Considero important que aquest primer nivell, d'un mínim de dos anys de durada a temps parcial, tingui lloc en un equip assistencial que proporcioni, també, l'experiència del treball compartit, debatut en sessions clíniques i en altres espais comuns. Un equip interdisciplinari i pertanyent a una xarxa assistencial més àmplia (pública o privada) que aportï la visió pròpia de la salut comunitària. En definitiva, un treball intensiu i permanent d'aplicació a situacions reals, en què una de les coses més importants consisteix a entrenar-se, en equip, en la presa de decisions per a la resolució de problemes, especialment pel que fa als processos d'avaluació i d'intervenció. El segon nivell d'aquest bloc formatiu és el que fa referència a la realització de psicoteràpies amb pacients (entre tres i quatre psicoteràpies), en què la supervisió esdevé un element formatiu de primer ordre. Un professional amb experiència que no està directament involucrat en el cas ajuda el terapeuta a entendre més coses del que s'esdevé a les sessions, tant pel que toca al pacient com al terapeuta i, sobretot, al vincle que s'ha establert entre ambdós. "L'enfocament de la supervisió a l'espai que comparteixen el pacient i el psicoterapeuta, que presta la màxima atenció a l'experiència emocional relacional que els vincula, als continguts del pacient, a les intervencions del psicoterapeuta i a la resposta del pacient; és a dir, als successius moviments i vicissituds amb què es van desenvolupant una i altra sessió, la

qual cosa permet que el supervisat pugui anar desenvolupant la seva funció psicoterapèutica alhora que va adquirint una perspectiva més perfilada dels mecanismes i defenses del pacient" (Bassols, 2003).

És important puntualitzar que es tracta d'un tipus de supervisió que posa un especial èmfasi en els aspectes formatius, i per això es considera important haver tingut més d'un supervisor durant el procés d'aprenentatge (un mínim de 120 sessions de supervisió), amb estils i experiències diferents que enriqueixin el supervisat. La capacitat didàctica d'aquest espai és immensa. Especialment a l'inici del procés formatiu, però molt útil en el decurs del desenvolupament professional del psicoterapeuta, tant si es fa d'una forma continuada com esporàdica.

Finalment, el tercer bloc correspon a un espai encara més sensible a la implicació personal del psicoterapeuta en formació: el **tractament personal**. Sovint es creu que la psicoanalítica és l'única orientació que demana una experiència personal de tractament als terapeutes en formació. Si estudiem amb un cert detall els reglaments de les diferents seccions de la FEAP i els programes d'associacions i d'instituts de formació de les principals orientacions psicoterapèutiques, veurem que en una gran majoria es parla de la necessitat que hi hagi espais en els quals el professional augmenti el coneixement de si mateix, de les seves qualitats i de les seves limitacions, també personals. Uns espais vivencials, en forma de tractament individual o en grup, de més o menys durada i profunditat, que no pretenen cap altra cosa que augmentar el nivell d'insight i, per tant, de la capacitat per detectar i controlar, adequadament, les dificultats personals perquè no interfereixin negativament en la implicació amb el pacient. En algunes formacions, la teràpia personal és un requisit, mentre que en d'altres és una recomanació. Certament, en el cas de la psicoteràpia psicoanalítica, aquest treball personal esdevé imprescindible fins i tot per la seva qualitat de protector de la pròpia salut en iniciar els primers tractaments. Aquí també ens trobem amb programes de formació que exigeixen diferents tipus de tractament (psicoteràpia, psicoanàlisi, etc.), amb un nombre variable de sessions (una, dues o tres per setmana) i amb una durada, prèvia o no a l'inici de la formació, també variable (dos o tres anys, anteriors o actuals). Crec que una condició raonable és que el terapeuta en formació segueixi un tractament personal de, almenys, la mateixa profunditat, intensitat i durada que els que ell durà a terme amb els seus pacients. També convé remarcar que aquest tractament personal del terapeuta en formació té components didàctics. Vull dir amb això que, si bé el seu principal objectiu és terapèutic i formalment no es diferencia en res de la resta de psicoteràpies, els seus dos protagonistes tenen present que hi ha un procés de formació en marxa, i que moltes de les coses que s'esdevindran entre ells repercutiran, d'una manera o una altra, en aquest procés. D'una banda, serà inevitable que, entre el material portat a les sessions, hi hagi situacions i vicissituds que el terapeuta en formació està vivint amb els seus pacients o, de l'altra, que la forma de veure i viure del seu terapeuta incideixi en la seva funció com a psicoterapeuta, per posar-ne només dos exemples. En aquest punt, considero de gran importància que aquests tractaments siguin conduïts per psicoterapeutes didàctics amb una llarga experiència en la formació de candidats.

## Alguns interrogants més oberts que mai

L'aprenentatge de la psicoteràpia segueix un procés que comença a partir de l'obtenció de la llicenciatura universitària (malauradament no sempre és així) en Psicologia o Medicina i que es desenvolupa posteriorment amb formacions de post-grau (o màster) realitzades en institucions universitàries o que gaudeixen d'un reconeixement dins la professió. Fins ara, els estaments oficials en matèria de regulació docent no havien demostrat gaire interès en aquesta especialitat, però tot fa pensar que, com ha passat amb moltes altres especialitats i amb la de la psicologia clínica darrerament, s'acabi regulant en l'àmbit estatal. En el cas de la psicoteràpia psicoanalítica, i de la psicoanàlisi, els mateixos professionals no han estat mai gaire interessats, excepte en països i grups concrets, en una reglamentació acadèmica universitària que no pogués garantir la supervivència de la gran quantitat de matisos qualitius d'una formació tan basada en activitats com la supervisió o el tractament didàctic personal. Això ha portat a un inevitable distanciament i a la instauració de societats i institucions que han buscat el reconeixement de la professió més enllà de les fronteres del propi país mitjançant organitzacions europees o internacionals que avalen el rigor en la formació i en la pràctica de la seva especialitat. La contrapartida a aquesta situació és doble: d'una banda, l'intrusisme professional que comporta el fet que ningú no pot impedir que un llicenciat no especialista s'anomeni psicoterapeuta o psicoanalista, i, de l'altra, l'evident confusionisme que comporta per a la població a la qual van dirigits els nostres serveis. El nostre deure com a professionals de la salut és la de protegir, a tot preu, la salut dels nostres pacients o consultants potencials, i la primera mesura és la de poder-los garantir claredat i transparència des del primer moment en què es plantegen sol·licitar la nostra ajuda.

En el cas de la psicoteràpia psicoanalítica, cada cop hi ha més professionals i institucions que veuen possible i recomanable el reconeixement oficial de l'especialitat. Es tracta, doncs, de poder homologar programes de formació després de consensuar criteris i no pas d'"uniformitzar", amb criteris importats directament d'altres formacions, amb el perill d'un indesitjable reduccionisme. Sembla que l'anomenat Certificat Europeu, una mena de suplement europeu del títol, que sorgeix de la Declaració de Bolonya, pot anar en aquesta direcció. També les iniciatives sorgides de grups de treball per a la psicoteràpia a la xarxa pública, de la nostra comunitat autònoma, apunten alternatives valuoses a tenir en compte. En aquest cas, agafant com a punt de partida la formació PEF (Psicòlegs Especialistes en Formació) i MEF (Metges Especialistes en Formació) proposen el reconeixement de quatre nivells de preparació per a l'exercici de la psicoteràpia. Un primer nivell d'assoliment de les destreses bàsiques i del maneig de la relació amb el pacient; un segon nivell que comprèn les destreses psicoterapèutiques necessàries per abordar la problemàtica psicològica que s'associa als trastorns mentals independentment del seu diagnòstic (dificultats de relació social, suport psicològic, situacions de risc, etc.); un tercer nivell que inclouria les destreses necessàries per complementar el tractament de trastorns específics, i un quart nivell de capacitació específica en psicoteràpia, necessària i suficient, per a la seva pràctica.

Em fa la impressió que aquests objectius no es poden pretendre amb la formació de l'especialitat en psicologia clínica i, a més a més, no crec que aquest sigui l'espai més adequat. La psicologia clínica és una especialitat i la psicoteràpia n'és una altra. Així, doncs, considero que aquests quatre nivells que acabo d'esmentar s'han d'assolir amb un altre programa formatiu específic, tant si té un reconeixement universitari com estatal.

El gran repte rau a aprofitar la llarga i immensa experiència de tants professionals i de tantes institucions que treballen amb serietat i rigor, i que són els que en realitat han construït els fonaments per a la pràctica i la formació de la psicoteràpia al nostre país. Cal que treballin plegats les administracions, les universitats, els col·legis professionals, les associacions i els centres docents que ja fa molts anys que dediquen esforços, recursos i capacitats en la formació de psicoterapeutes. Uns psicoterapeutes que ajuden a alleujar el patiment de la comunitat, en l'àmbit públic o privat, amb eficàcia i rigor. Cap govern o estament oficial no pot prescindir-ne a l'hora d'impulsar una empresa com aquesta.

## BIBLIOGRAFIA

- AEN (1997). "La Psicología Clínica en los servicios públicos". Cuadernos Técnicos, 2, Madrid.
- AEN (2000). "Formación especializada en Salud Mental". Cuadernos Técnicos, 5, Madrid.
- AVILA, A. y POCH, J. (1994). *Manual de técnicas de psicoterapia. Un enfoque psicoanalítico*. Madrid: Siglo XXI.
- BASSOLS, R. (2003). *Elements bàsics de psicoteràpia psicoanalítica*. Barcelona: Grup del Llibre.
- BOFILL, P. y TIZÓN, J.L. (1994). *Qué es el psicoanálisis. Orígenes, temas e instituciones actuales*. Barcelona: Herder
- BRICALL, J.M. (2000). *Informe universidad*. Madrid: CRUE
- CCECS Consell Català d'Especialitats en Ciències de la Salut (2001). *Competències de la professió de Psicologia Clínica*. Barcelona: IES
- CODERCH, J. (1987). *Teoría y técnica de la psicoterapia psicoanalítica*. Barcelona: Herder
- Comisión Nacional para la Especialidad (1996). *Guía para la formación de la especialidad. Programa de Formación en Psicología Clínica*. Madrid: Ministerio de Sanidad y Consumo. Ministerio de Educación y Cultura.
- DE LA FUENTE, J. ¿Por qué los alumnos no construyen un conocimiento psicológico académico y profesional integrado? Reflexiones para una investigación necesaria. *Papeles del Psicólogo*, 86, 2003.
- FEAP (2001). *Estatutos y otras Normativas*. Madrid
- GARCÍA ALVAREZ, M.A. La reforma psiquiátrica: un acontecimiento constructor de la Psicología Clínica española. *Papeles del Psicólogo*, 69, 1998, (52-54)



- POCH, J. y AVILA, A. (1998). *Investigación en psicoterapia. La contribución psicoanalítica*. Barcelona: Paidós
- RAMOS, J. Retos actuales de la formación en psicología: análisis de las temáticas abordadas en los congresos nacionales sobre enseñanza de la psicología. *Papeles del psicólogo*, 86, 2003.
- ROE, R. ¿Qué hace competente a un psicólogo?. *Papeles del Psicólogo*, 86, 2003.
- UBIETO, J.R. La regulació de l'àmbit Psi. Claus per a un debat. *Full Informatiu Col·legi Oficial de Psicòlegs*, 167, 2004, (2-6)

## ABSTRACT

El tema de la formación constituye un aspecto clave en el desarrollo de la especialización en Psicoterapia. La Federación Española de Asociaciones de Psicoterapeutas (FEAP), enmarcada en su organización homóloga de ámbito europeo (EAP), se ocupa, ya desde su constitución en el año 1992, de proporcionar directrices en un esfuerzo por regular en nuestro país la actividad de esta especialidad que reúne a tantos profesionales con tan diversa formación y con una extensa multiplicidad de técnicas y campos de aplicación.

La revisión de los criterios de este organismo sirve como punto de partida para desarrollar los aspectos comunes y los elementos específicos de la formación especializada en Psicoterapia psicoanalítica. Una formación ésta que se sustenta, sólidamente, en un trípode formado por un primer bloc de conocimientos teóricos y técnicos; un segundo bloque de experiencia clínica aplicada con su correspondiente supervisión; y un último bloque integrado por la experiencia de un tratamiento didáctico personal del terapeuta en formación.



The issue of training is a key factor in the development of the specialisation in psychotherapy. The Federación Española de Asociaciones de Psicoterapeutas (Spanish Federation of Associations of Psychotherapists – FEAP), within the framework of its European counterpart (EAP), has been providing directives since its foundation in 1992 in order to regulate the activity of this specialisation in our country, which gathers different professionals with different training backgrounds and with a wide multiplicity of techniques and fields of application.

The revision of this entity's criteria will be the starting point to develop the commonalities and specificities when talking about specialised training in psychoanalytic psychotherapy. This training is based on three areas: the first one concerning theoretical and technical knowledge; the second one, applied clinical experience with supervision; and the third one consisting in the experience of a personal didactic treatment of the prospective therapist.



Le thème de la formation est un élément clé du développement de la spécialisation en psychothérapie. Encadrée par son homologue européenne (EAP), la Federación Española de Asociaciones de Psicoterapeutas (FEAP) est chargée, depuis sa constitution en 1992, de fournir des directives qui permettront de réguler dans notre pays l'activité de cette spécialité qui rassemble de nombreux professionnels aux formations, techniques et champs d'application si variés.

La révision des critères de cette organisation servira de base au développement des éléments communs et des éléments particuliers en matière de formation spécialisée en psychothérapie psychanalytique. Cette formation repose solidement sur un trépied constitué d'un premier bloc de connaissances théoriques et techniques, d'un deuxième bloc d'expérience clinique appliquée avec la supervision correspondante et un troisième bloc constitué de l'expérience d'un traitement didactique personnel du thérapeute en formation.